

Dosarul nr. 3ra-1162/22
2-20146516-01-3ra-04112022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: V.Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Gh.Mîra, Gr.Dașchevici, A.Bostan)

Î N C H E I E R E

15 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie”, fiind menținută hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 20 noiembrie 2020, Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie” (în continuare SA „Aviatehnologie”, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, pe parcursul anului 2020 a solicitat de mai multe ori pârâtului, Serviciului Fiscal de Stat, compensarea/restituirea sumelor plătite în plus sau a sumelor, care conform legislației fiscale, urmează a fi restituite. Astfel, au fost adresate următoarele cereri: nr. 01/21 din 19 februarie 2020, nr. 01/204 din 08 iulie 2020; nr. 01/205 din 08 iulie 2020 și nr. 01/253 din 19 octombrie 2020.

Reclamanta a menționat că până la momentul actual, la data de 21 februarie 2020, pârâtul a executat stingerea obligației prin compensare a sumei de 42000 de lei.

Iar, prin răspunsurile Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat nr. 26/2- 06/2-27-1447 din 17 iulie 2020 și nr. 26/2-06/2-27-4348 din 02 noiembrie 2020, a fost refuzată satisfacerea cererilor de compensare/restituire a sumei rămase, pe motiv că a expirat termenul de prescripție, care atrage anularea obligației de a restitui supraplata.

Reclamanta consideră neîntemeiat refuzul Serviciului Fiscal de Stat de a-i compensa/restitui sumele plătite în plus sau sumele, care conform legislației fiscale,

urmează a fi restituite. Or, conform datelor din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat și datelor din evidența contabilă a SA „Aviatehnologie”, la situația din 16 septembrie 2020, are înregistrat în contul impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător suma de 256095,81 de lei, achitată în rate cu anticipare, conform art. 80 Cod fiscal, inclusiv: suma de 154095,81 de lei - pentru anul fiscal 2013 și suma de 102000 lei - pentru anul fiscal 2014.

Reclamanta a relatat că prin prisma dispozițiilor art. 175, art. 176 alin. (1), art. 83 alin. (4) lit. a), art. 266 alin. (1) Cod fiscal, pct. 11 din Hotărârea Guvernului nr. 221 din 11 aprilie 2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stingere a obligației fiscale și anularea sumelor plătite în plus prin prescripție, pentru anii 2013 și 2014, termenul de prezentare a declarației pe venit a fost 25 martie a anului următor anului de gestiune. Corespunzător, termenul de prezentare a declarației pe venit pentru anul 2013 a fost 25 martie 2014, iar termenul de prezentare a declarației pe venit pentru anul 2014 a fost 25 martie 2015.

A relevat că, mărimea impozitului pe venit achitat în plus poate fi constatată la prezentarea declarației pe venit. Prin urmare, începutul curgerii termenului de prescripție este data apariției plății în plus. Astfel, pentru sumele achitate în plus în anul 2013 - în mărime de 157389,50 de lei, termenul de prescripție a început la 26 martie 2014 și a expirat la 26 martie 2020, iar pentru cele achitate în plus în anul 2014, termenul de prescripție a început la 26 martie 2015 și va expira la 26 martie 2021.

Reclamanta a mai menționat că potrivit art. 266 alin. (2) Cod fiscal, pct. 14 al Hotărârii Guvernului nr. 221 din 11 aprilie 2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stingere a obligației fiscale și anulare a sumelor plătite în plus prin prescripție, termenul de prescripție pentru compensarea ori restituirea sumelor plătite în plus sau a sumelor care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite, se suspendă în cazul depunerii cererii privind executarea compensării și/sau restituirii. Astfel, odată cu înregistrarea la 20 februarie 2020, a cererii nr. 01/21 din 19 februarie 2020, s-a întrerupt termenul de prescripție, care urma să expire la 26 martie 2020. Totodată, în conformitate cu Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020, a fost declarată starea de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Iar, în conformitate cu prevederile Anexei la Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite.

Reclamanta a relevat că necătând la această circumstanță obiectivă, oricum a depus cererea pentru a-și revendica sumele plătite în plus în modul prevăzut de legislația în vigoare.

Făcînd referire la pct. 23 din Decizia Curții Constituționale nr. 92/2016 din 19 decembrie 2016 de inadmisibilitate a sesizării nr. 143g/2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 176 din Codul fiscal, reclamanta a menționat că prin refuzul pârâtului de a-i restitui sumele plătite în plus, i se aduce un prejudiciu material enorm prin faptul deposedării de mijloacele bănești proprii, în special în perioada actuală în care, urmare a crizei economice și a perioadei pandemice, întreprinderea a avut de suportat mari pierderi. Prin aceste acțiuni, Serviciul Fiscal de Stat, utilizând pârghii legale, de facto, a lipsit-o de suma de 256095,81 de lei.

Reclamanta solicită recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Direcției deservire fiscală Botanica din cadrul Direcției generale administrare fiscală mun. Chișinău în

compensarea/restituirea SA „Aviatehnologie” a sumei de 256095,81 de lei și obligarea de a-i restitui suma de 256095, 81 de lei (f.d.3-6).

Prin hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a respins acțiunea de contencios administrativ înaintată de SA „Aviatehnologie” împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire anularea refuzului Direcției deservire fiscală Botanica în compensarea/restituirea sumei achitate în plus și obligarea restituirii sumei de 256095, 81 de lei (f.d.52; 64-71).

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, la data de 26 mai 2021, prin intermediul poștei electronice, SA „Aviatehnologie”, reprezentată de avocatul Nina Garștea, a contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea înaintată de SA „Aviatehnologie” (f.d.58-60).

Hotărârea motivată din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată reprezentantului apelantei SA „Aviatehnologie”, avocatului Nina Garștea, la 20 septembrie 2021, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d.72).

La data de 13 octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice, SA „Aviatehnologie”, reprezentată de avocatul Nina Garștea a depus motivarea apelului (f.d.77-81).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul SA „Aviatehnologie”, reprezentată de avocatul Nina Garștea, împotriva hotărârii din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Prin decizia din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie”, fiind menținută hotărârea din 26 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.118; 119-128).

În susținerea soluției enunțate, instanța de apel a invocat că luând în considerare faptul, că SA „Aviatehnologie” a depus cererea de stingere a obligației fiscale prin compensare la data de 20 februarie 2020, instanța de fond just a statuat, că termenul de prescripție prevăzut de art. 266 alin. (1) din Codul fiscal pentru suma de 214095, 81 de lei, era depășit.

În acest context, instanța de apel a relevat că, Serviciul Fiscal de Stat întemeiat a dispus executarea stingerii obligației fiscale prin compensare doar a sumei de 42000 de lei.

Făcând referire la art. 266 alin. (2) din Codul fiscal, instanța de apel a menționat că în speța dedusă judecătii, SA „Aviatehnologie” nu a prezentat dovezi sau careva acte confirmative, ce determină imposibilitatea respectării termenului de 6 ani, care este prevăzut de art. 266 alin. (1) din Codul fiscal, considerent din care Serviciul Fiscal de Stat nu este în drept să restituie sumele solicitate.

Instanța de apel a relevat că nu pot fi luate în considerare argumentele apelantei SA „Aviatehnologie” precum că, mărimea impozitului pe venit achitat în plus poate fi constatată la prezentarea declarației pe venit. Or, începutul curgerii termenului de prescripție este data apariției plății în plus.

Instanța de apel a făcut referire la art. 266 alin. (1) în coroborare cu art. 178 alin. (1) și art. 266 alin. (3) din Codul fiscal și a concluzionat că, argumentele expuse de către SA „Aviatehnologie” în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond, reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea fiind una legală și întemeiată.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor SA „Aviatehnologie” a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către apelantă poartă caracter pur formal.

La data de 29 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, SA „Aviatehnologie”, reprezentată de avocatul Nina Garștea, a depus recurs împotriva deciziei din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.134-136).

La data de 14 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, SA „Aviatehnologie” a depus motivarea recursului (f.d.140-154).

În susținerea recursului recurenta a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și neîntemeiată prin faptul că, au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, probele fiind apreciate eronat.

Recurenta a relevat motivele de fapt și de drept menționate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

Suplimentar, recurenta a menționat că, determinarea existenței sumelor plătite în plus sau a sumelor care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite, a fost posibilă doar după finisarea anului 2013, după evaluarea volumului venitului obținut de SA „Aviatehnologie” în acel an.

Astfel, finalizându-se anul 2013, la momentul evaluării venitului pentru acel an, în cadrul perfectării declarației pe venit în anul 2014, a apărut acest surplus, despre care SA „Aviatehnologie” nu putea să cunoască la momentul efectuării plăților prognozate conform declarației VEN 12.

Recurenta consideră că intimatul Serviciul Fiscal de Stat a indus în eroare instanțele de judecată ierarhic inferioare, deoarece anume acesta este cazul când termenul de prescripție prevăzut de art. 266 alin.(1) Cod fiscal demarează din data apariției plăților în plus, dar nicidecum din data efectuării acestor plăți.

De asemenea, recurenta a relevat că Serviciul Fiscal de Stat nu a prezentat probe, care ar confirma că a înștiințat SA „Aviatehnologie” despre situația acesteia.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, adoptarea unei noi decizii, prin care să fie admisă acțiunea înaintată de SA „Aviatehnologie”.

La 29 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, în adresa intimatului Serviciului Fiscal de Stat a fost expediată copia recursului depus de SA „Aviatehnologie”, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.155).

Prin referința depusă la 29 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Serviciul Fiscal de Stat a solicitat respingerea recursului depus de SA „Aviatehnologie” (f.d.155-160).

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 31 mai 2022 (f.d.118; 119-128).

Dispozitivul deciziei din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificat prin intermediul poștei electronice, participanților la proces, inclusiv avocatului Nina Garștea,

care reprezintă interesele recurente SA „Aviatehnologie”, la 19 iulie 2022, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.129)

La data de 29 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, SA „Aviatehnologie”, reprezentată de avocatul Nina Garștea a depus recurs împotriva deciziei din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d.134-136).

Decizia motivată din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurente SA „Aviatehnologie” la 17 octombrie 2022 și reprezentantului recurente SA „Aviatehnologie”, avocatului Nina Garștea, la 13 octombrie 2022, fapt confirmat prin avizele de recepție, anexate la materialele cauzei (f.d. 131, 132).

La data de 14 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, SA „Aviatehnologie” a depus motivarea recursului (f.d.140-154).

În condițiile enunțate, instanța de recurs conchide că, recursul depus de SA „Aviatehnologie” împotriva deciziei 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost depus în termenul prevăzut la art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de SA „Aviatehnologie”, în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de SA „Aviatehnologie”.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Societatea pe Acțiuni „Aviatehnologie” se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Aliona Miron